

Nr 200.

Av herr **Lundqvist m. fl.**, angående främjande av telefonväsendets utveckling på landsbygden.

Frågan om vad som bör och kan från statsmakternas sida göras för att främja telefonväsendets utveckling på landsbygden, särskilt den mera glest befolkade, har vid upprepade tillfällen varit föremål för riksdagens prövning.

Senast vid 1936 års riksdag förelåg motion i detta ärende (II: 527). Statsutskottet uttalade i anledning av denna motion bland annat följande: »Utskottet behjärtar de i motionen anförda synpunkterna. Enligt vad utskottet har sig bekant omfattas emellertid möjligheterna till telefonnätets allt vidsträcktare utbredning även till rikets mera glest bebyggda delar med stort intresse av telegrafverket, något som bland annat tagit sig uttryck i en fortgående lindring i villkoren för anläggning av nya växelstationer, avgiftslättnader vid mindre dylika stationer, utökning av frikretsarna o. s. v., allt i syfte att kunna, delvis med bortseende från rent affärsrättsliga synpunkter, göra telefonen tillgänglig även för den i dylika avlägsna bygder bosatta befolkningen. Med avseende å det i motionen särskilt omnämnda behovet av ytterligare lättnader i fråga om nya telefonlinjers anläggning och abonnenternas kostnader för skötseln av de mindre växelstationerna böra också förhoppningar kunna hysas, att telegrafverket skall söka tillgodose i detta avseende framförda rimliga önskemål.»

I anledning av de motioner, som vid 1938 års riksdag väcktes i syfte att bereda ökad trygghet åt ensamt boende lärarinnor, avgav bland annat även kungl. telegrafstyrelsen ett yttrande, i vilket lämnades vissa även för den nu föreliggande frågans bedömning mycket intressanta uppgifter såväl rörande de nuvarande kostnaderna för abonnenterna, bosatta på relativt långt avstånd från växelstationerna, som beträffande de ändringar i detta avseende, som under den närmaste tiden planeras.

Av detta telegrafstyrelsens yttrande framgår sålunda bland annat följande.

Abbonent, bosatt utanför frikrets, har att för lednings framdragande erlägga följande särskilda avgifter:

a) inträdesavgift kronor 2: 50 per 100 m ledning, om denna kan uppläggas på befintlig stolplinje eller om ny stolplinje är gemensam för minst 5 nya abonnenter, i andra fall kronor 7: 50 per 100 m ledning;

b) årlig abonnemangsavgift i båda fallen 35 öre per 100 m ledning och kvartal.

För ledning i undervattenskabel utgå i vissa fall högre avgifter.

Beträffande inrättandet av frikretsar ha under de senaste åren beaktansvärda förbättringar successivt genomförts. Tidigare fanns sålunda frikrets inrättad endast vid växelstationer med minst 35 abonnenter, och frikretsens radie var då begränsad till en km. Enligt år 1935 fattat beslut skall emellertid frikrets finnas vid alla växelstationer och radien i allmänhet vara minst två km. Denna ändring beräknas emellertid vara fullt genomförd först år 1941. Antalet stationer med frikrets uppgick den 1 januari 1938 till 4,100, varav 3,267 hade minst två km frikrets. Antalet stationer, där frikrets ännu ej blivit inrättad, uppgick vid sistnämnda tidpunkt till 1,381.

Av sistnämnda uppgifter framgår, att frikrets allttjämt helt saknas vid ett betydande antal av landets växelstationer. Redan härav är det tydligt, att telefonen allttjämt i många, särskilt mera glest befolkade trakter av vårt land måste ställa sig mycket dyr för abonnenterna.

De faktiska kostnaderna belysas för övrigt närmare av några andra uppgifter i telegrafstyrelsens förberörda yttrande. Sålunda beräknades däri kostnaderna för eventuell telefonförbindelse till de 900 ensamboende lärarinnor, vilka saknade telefonförbindelse, sålunda:

inträdesavgifter för ledningar c:a 160,000 kronor alltså i genomsnitt per abonnent 177 kronor;

årlig abonnemangsavgift för ledningar c:a 65,000 kronor alltså i genomsnitt per år och abonnent 72 kronor.

När efter 1941 det nya frikretssystemet vore fullt genomfört, skulle dessa avgifter komma att sjunka, dock endast till 155 kronor, respektive 61.

Utöver dessa särskilda avgifter utgå sedan vanliga engångs- och årsavgifter, vilka uppgå, engångsavgiften till 20 kronor och årsavgiften till som regel 70 kronor per abonnemang.

Av de uppgifter, som här ovan lämnats, torde framgå, att kostnaderna för telefonen särskilt för mera avlägset boende abonnenter allttjämt — trots de erkännansvärda lättnader, som under åren genomförts — äro så stora, att åtminstone för den fattigare befolkningen måste anses uteslutet att skaffa sig detta viktiga förbindelsemedel med andra orter. De förhoppningar, som statsutskottet år 1936 uttalade, synas icke hittills hava uppfyllts i önskvärd utsträckning.

Den fråga, det här gäller, har helt naturligt sin största betydelse för den befolkning på landsbygden, som hårdast drabbas av nu gällande höga kostnader, men det måste också anses vara ett riksintresse, att förhållandena jämväl i nu förevarande hänseende bli någorlunda drägliga för dem av rikets innevånare, som i de mera avlägsna trakterna ha sin hemvist.

Vad som närmast bör från det allmännas sida vidtagas för att förbilliga telefonen för denna i så många avseenden illa lottade befolkning synes

vara att forcera den planerade utbyggnaden av frikretsarna, att ytterligare öka frikretsarnas radie eller i annat fall sänka ledningsavgifterna särskilt på längre avstånd och att inrätta och med statsmedel helt eller delvis upprätthålla nya växelstationer.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och åtgärder i syfte att förbilliga telefonen för landsbygdens befolkning.

Stockholm den 23 januari 1939.

R. Lundqvist.

Ernst V. Olsson,
Staxäng.

Frans Hansson.

Ewald Lindmark.

Folke Kyling.

Nils Persson.

Nils V. Sandström.

E. Thorell.

T. G. v. Seth.
